

Mestersége kémiatanár – Mostbacher Éva

Bemutakozás

Mohácson születtem, de az iskolai tanulmányaimat már Pécsen végeztem. Érettségi után a PTE tanárképző karának matematika-kémia szakán tanultam tovább, majd ennek elvégzését követően tanulmányaimat a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen folytattam, ahol 1988-ban szereztem diplomát. Pályám kezdetén volt alkalmam kipróbálni magam az általános iskolás, a főiskolás korosztályban, rövid ideig még a felnőttképzésben is tanítottam, de nagyon örültem, amikor 1993-ban felkértek, hogy legyek a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumának tanára. Úgy érzem, a legnagyobb kihívások itt vártak rám, ahol egykor édesapám is tanult. Hálás vagyok a Mindenhatónak, hogy nagy tanáregyéniségekkel dolgozhattam együtt, tőlük vehettem át a stafétabotot, amely kötelez. Idén már 26. éve állok ennek az intézménynek a katedráján, és jelenlegi kollégáimmal is remek kis csapatot alkotunk. A kezdetektől két missziós területem van, a korrepetálás és a tehetséggondozás. Mindkettőt nagyon szívesen csinálom, mert szeretem a tanítványaimat, szeretnék nekik adni. Egyiknél „csak” az a cél, hogy ne utálja a kémiát, olyan tudást kapjon, ami segíti őt az eligazodásban, a kritikus gondolkodásban, a környezettudatos magatartás megélésében, a másik pedig igazi kihívás, a tanári pálya sava-borsa. Mindkettő motivál, és gyakran visszasugárzik, ennek köszönhetem a kapott elismeréseket is.

Milyen diák volt? Voltak például csínytevései, kapott-e intőket?

Tanári szemmel nézve úgy gondolom, sok gondot nem okoztam nevelőimnek, általában szorgalmas, szabálykövető diák voltam az

iskolában. Csínytevéseimet inkább otthon éltem ki, melyekkel néha nagyon is próbára tettem szüleim türelmét. A középiskolában összesen egy negatív visszajelzésre emlékszem, de szerencsére intő abból sem született. Az történt, hogy az egyik laborgyakorlaton tréfából az osztálytársam zsebébe fröcsköltem a desztillált vizet, melyet ő hangos felháborodással fogadott, és ezzel felhívta magunkra a tanár figyelmét. Az esetnek az lett a következménye, hogy büntetésből nekem kellett mindent elmosogatnom az óra után.

Miért választotta a tanári pályát? Miért éppen a kémia tantárgyat választotta?

Nem pedagógus családból származom, így igazából belülről soha nem láttam mi mindennel jár ez a gyönyörű hivatás, ennek ellenére mióta az eszemet tudom, erre a pályára készültem. Mindig kíváncsi gyerek voltam, hajtott a tudás utáni vágy, de nem az ismeretek birtoklása, hanem inkább annak továbbadása jelentett örömet. Ebben az értelemben hasonlítok édesanyámra, aki szintén egy nagyon karitatív személyiség volt, mindig másokon segített. Én is szívesen foglalkoztam a szomszéd gyerekekkel, az osztálytársaimmal, és az ő sikereik okoztak igazi boldogságot. Már az általános iskolában első tanítóim szeretete, kedves következetessége is vonzó volt számomra, de a pályaválasztás szempontjából középiskolai osztályfőnököm, Kopeczky Lóránt gyakorolta rám a legnagyobb hatást. Ő kiváló tanár volt, nagyon sokat köszönhetek neki. Nemcsak szaktárgyának, a matematikának volt mestere, hanem remek humorérzékét és emberismeretét is csodáltuk. Pontosan tudta, mikor van szükség precizításra, és mikor lehet nagyvonalú diákjaival szemben. Nemcsak szakóráin volt magával ragadó magyarázataival, hanem élete példáján keresztül is nevelt bennünket. Kirándulásainkat mindig úgy szervezte, hogy magyarságtudatunkat erősítse. Nagy hódolója volt a művészeteknek, szenvedélyes természetjáró volt, ismerte a Mecsek minden zezzugát, szeretett lovagolni, síelni, és mindent megtett, hogy az ezek iránti vágyat bennünk is felébressze. A természettudományok iránti szeretetem a családból származik. Édesapám vegyész volt, ezért a családi beszélgetések állandó témái voltak a kémiai problémák, és az ezek megoldásához vezető utak latolgatása. Már gyerekként érdeklődve, csodálattal hallgattam ezeket a beszámolókat, számomra egy varázslatos világot nyitottak meg, és nagyon vágytam arra, hogy

idővel ne csak passzív hallgatója, hanem értő, aktív részese lehessen ezeknek a beszélgetéseknek. Ezért is jelentkeztem a pécsi Vegyipari Szakközépiskolába, ahol a laborgyakorlatokon megtanultuk előre megtervezni és összehangolni a feladatokat, ízelítőt kaptunk a tudományos munkából és közben manuális és megfigyelőképességünk is fejlődött. Élveztük, hogy saját tapasztalataink alapján kezdtünk neki a szerkezeti elemzéseknek, itt nyertek értelmet a kémiai számítások, amelyek egy-egy kísérlet kimenetelének becsléséhez, vagy éppen kiértékeléséhez voltak szükségesek.

Milyen tervekkel vágott neki a pedagógusi pályának? Mennyiben valósultak meg ezek?

Nagyon szeretem a gyerekeket, a szaktárgyaimat, és abban bíztam, hogy ha elég hiteles, lelkes, és jó vagyok, akkor őket is képes leszek lázba hozni e tudomány iránt. A jó hír az, hogy évről évre vannak diákjaim, akikkel ez sikerül, de sajnos minden igyekezetem ellenére nem 100 %-os az eredmény. Én azonban nem adom fel, újra és újra próbálkozom.

Mit gondol, mitől jó egy kémiaóra?

Fontos a kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló, elfogadó, nyugodt, barátságos légkör, a témához kapcsolódó felütéssel a tanulók érdeklődésének felkeltése, és a gondosan tervezett feladatkiosztással, munkáltatással annak fenntartása. Ha a tanórán a diákok nem csak álmélkodtak, hanem elmélkedtek is, fejlődött a gondolkodásuk, vitakészségük, és sikerült őket lázba hozni, akkor úgy gondolom, elértük a célunkat.

Ön szerint milyen a „jó” gyerek?

Kíváncsi, érdeklődő, kötelességtudó, becsületes, de legyen benne egy adag vagányság, tudjon és akarjon küzdeni.

Van kedvenc anyaga vagy kedvenc kísérlete? Miért éppen az?

Az egyik kedvenc kísérletem az elefántfogkrém, mert nagyon látványos, gyorsan elvégezhető, és sok témánál bemutatatható (pl. kémiai reakciók, bomlás, redoxireakciók, gázfejlődéssel járó reakciók, termokémia, kolloid rendszerek stb.).

Ha csak egyetlen (vagy néhány) kémiaórát tarthatna, arra milyen témát választana?

Kedvencem a szerves kémia, azon belül gyakorlatilag bármi. Itt a legkönnyebb motiválni a diákokat, mert annyira szoros a gyakorlati étellel való kapcsolata.

Volt-e olyan pillanat vagy esemény a pályáján, amit különösen emlékezetesnek tart?

Nagyon meghatódtam, amikor arról értesültem, hogy diákjaim pályázata alapján kaptam meg a Kémiaoktatásért díjat (2010), valamint a Mester-M díjat (2011). Számomra ez azért volt felbecsülhetetlenül nagy elismerés, mert nem pusztán az elért eredményekért ítelték nekem a kitüntetést, hanem azok véleménye alapján, akikkel egész évben minden órán együtt dolgozom. Ők látják a napi küzdelmeket, a fáradt pillanatokot is, és mindezekkel együtt úgy gondolták, hogy megérdemlem az elismerést. Számomra ez a legnagyobb díj, no meg azok a visszajelzések, amelyeket azoktól a diákjaimtól kapok, akik már elhagyták a középiskolát.

Hogyan látja a kémiaoktatás jelenlegi helyzetét?

Véleményem szerint a természettudományos tantárgyak, így a kémia oktatása is méltatlanul és érthetetlenül háttérbe szorult a közoktatásban. Pont most, amikor a reklámok által agyonmanipulált világunkban a legfigyelmesebbnek, legtájékozottabbnak kell lennünk ahhoz, hogy a haszonelvű társadalom kívülről ugyan csábító, ugyanakkor egészségtelen, és veszélyes anyagainak nemet tudjunk mondani. Itt nem csupán arról van szó, hogy megtaníttuk, miért nem szabad a hypót sósavval összeönteni, illetve mit, mivel mossunk, vagy hogyan lehet a házilag túlecetezett ételt ehetővé tenni, és még sorolhatnám. A kémia ennél sokkal több. Meggyőződésem, hogy logikus következtetésre, érvelésre csak akkor képes egy diák, ha birtokában van az ismereteknek, alapösszefüggéseknek. Ezért az ismeretközpontú oktatáson nem szabad átlépnünk, hiszen a kompetenciák végleges kialakítását csak erre az alapra lehet építeni. Persze én is fontosnak tartom a mozgást, az idegennyelv-tudást, a számítógépes ismereteket, de ezek a legtöbb esetben nem célok, csak eszközök, ezért ezeket jobban be kellene építeni más tantárgyak oktatásába. Véleményem

szerint egy kémiatanár elsősorban nem azért van nehéz helyzetben, mert túlzottan elvont ismereteket közvetít, hanem azért, mert nem kap elegendő időt ennek felfedeztetésére. Az óraszám csökkentésével sokkal nehezebb lett a tanárok helyzete, hiszen éppen a diákok számára meghatározó élmények maradnak ki, amelyeken keresztül elvarázsolhatnánk őket. A mai gyerekeknek is fontos, hogy robbanjon, színes legyen, stb., és ha folyamatosan palléroztuk az elméjüket, akkor már maguk is igénylik a magyarázatokat, ez az, ami továbbgondolkodásra ösztönözi őket.

Mivel foglalkozik legszívesebben, amikor éppen nem dolgozik? Mit osztana meg a munkáján kívüli életéből?

Szabadidőmben szeretek olvasni, színházba, koncertre járni, vagy éppen otthon a családi kamaraegyüttessel muzsikálni. Számomra a hegedülés az önkifejezés egyik legfontosabb formája, mely teljesen kikapcsol, és feltölt.

Mit tanácsolna a kezdő tanároknak, vagy azoknak, akik tanári pályára készülnek?

Egy Shakespeare-idézettel szeretném biztatni őket: „Ahol szeretetet vetünk, ott öröm sarjad.” Vessenek bátran, mert ez a legjobban kamatozó befektetés.